

กิจกรรมคุยข่าวรอบโลก ครั้งที่ 3

เรื่อง จีนในโลกปัจจุบัน

วันอังคารที่ 7 กันยายน 2552 เวลา 09.30 น.

ณ ห้องประชุม 2501 ชั้น 27 อาคารสุขประพฤติ

ในการจัดกิจกรรมคุยข่าวรอบโลก ครั้งที่ 3 ซึ่งอยู่ในโครงการ Knowledge Forum กลุ่มงานภาษาจีนและภาษาอื่น เป็นผู้รับผิดชอบในการนำเสนอการรายงานข่าวเรื่อง “จีนในโลกปัจจุบัน” ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ ประวัติศาสตร์จีน มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านการเมือง มิติทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาษาจีนในเวทีโลก ตามลำดับ

ประวัติศาสตร์จีน

จีนยุคโบราณหรือยุคเริ่มต้นนั้น ผู้นำของจีนแบ่งออกเป็น 6 ประเภท โดยเป็นผู้นำที่มาจากคนนอกด่าน เช่น มองโกลเลีย และผู้นำที่มาจากคนในด่าน ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในเผ่าแมนจู ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร

ในสมัยแรกคนเผ่าเซี่ยมีอิทธิพลมาก มีการนำเอาระบบการสืบหาบุคคลที่มีคุณธรรมสูงเพื่อมารับตำแหน่งเป็นผู้นำราชวงศ์ อึ้ง ราชวงศ์จีนซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีดังนี้

สมัยราชวงศ์ซาง มีการจัดตั้งกองทัพ การสร้างกำแพงล้อมรอบเมือง การประดิษฐ์อักษร การทำพิธีฝังศพ หรือการทำพิธีบูชายัน

สมัยราชวงศ์โจว ได้เริ่มนำเอาระบบศักดินามาใช้ และมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 71 รัฐ ที่จะตั้งขึ้นตรงกับพระมหากษัตริย์ ซึ่งในยุคนั้นถือกันว่า กษัตริย์หรือฮ่องเต้ เป็นโอรสแห่งสวรรค์ รวมทั้งให้ถือว่าราชโองการเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ อึ้งจักรพรรดิองค์สุดท้ายของจีนราชวงศ์โจว มีชื่อว่า ปูยี

ราชวงศ์ต่อมาคือ ราชวงศ์ฮั่น ซึ่งเป็นราชวงศ์ที่เป็นที่รู้จักของคนไทยมากที่สุด มีสำนักปราชญ์เกิดขึ้นหลายสำนัก มีการสร้างกำแพงเมืองจีน และมีการเขียนนิทานเกิดขึ้นมากมาย อีกทั้งได้เกิดเหตุการณ์กบฏชาวนาขึ้นในราชวงศ์นี้ด้วย อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาที่กษัตริย์ไม่สนับสนุนให้ประชาชนเกิดความรอบรู้ทางด้านวิชาการ จึงได้ส่งให้เผ่าตาราที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ไปเป็นจำนวนมาก

ราชวงศ์ฮั่นตะวันตก ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของการปกครองแบบที่มีรัฐบาลกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัด และจากนั้นต่อมาประเทศจีนก็มีอีกหลายราชวงศ์ เช่น ราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ราชวงศ์ซิง ซึ่งเป็นราชวงศ์ที่ไม่ได้รับการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ ราชวงศ์ฮั่นตะวันออก ราชวงศ์จิ้น ราชวงศ์ถัง ราชวงศ์ซ่ง ราชวงศ์หยวน และราชวงศ์หมิง ซึ่งถือว่าเป็นราชวงศ์สุดท้ายของจีน

อนึ่ง หลักการทางการเมืองของจีนในแต่ละยุคสมัยนั้น มีความหลากหลายทั้งทางด้าน กฎเกณฑ์และปรัชญาทางด้านความคิด ซึ่งเห็นได้จากการที่มีสำนักคุณธรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งที่ได้ สร้างตำราการปกครองที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียง อันได้แก่ เหล่าจื๊อ ขงจื๊อ โดยที่นักปรัชญา เหล่านี้ได้มีบทบาทต่อการปกครองจีนยุคโบราณในฐานะเป็นที่ปรึกษาด้านการปกครองของพระมหากษัตริย์

ข้อมูลเกี่ยวกับจีนโดยสังเขป

สาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย 23 มณฑล 5 เขต 4 มหานคร และ 2 เขตบริหาร พิเศษ ได้แก่ ฮองกง มาเก๊า ทั้งนี้ จีนประกอบด้วย 56 ชนชาติ โดยมีชนเชื้อชาติฮั่นมากที่สุดถึงร้อยละ 93.3 วันชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน ตรงกับวันที่ 1 ตุลาคม มีเมืองหลวงคือ ปักกิ่ง

60 ปีแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน

หลังจากที่สิ้นสมัยของกษัตริย์ปู้ยี่แล้ว เจียงไคเช็คได้ขึ้นเป็นผู้บริหารประเทศ แต่ต้องเผชิญ กับปัญหาการเกิดความยากจนของประชาชนอย่างแพร่หลาย จนทำให้เหมา เจ๋อ ตุง ต้องตั้งพรรค คอมมิวนิสต์ขึ้นในปี ค.ศ. 1921 และได้ประกาศสถาปนาประเทศเป็นสาธารณรัฐในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1949 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสาธารณรัฐประชาธิปไตย มาเป็นระบอบสังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นระบอบการปกครองแบบเด็ดขาด จนทำให้ประชาชนต้องประสบกับความเดือดร้อน อีกทั้งชาติยุโรปต่าง ๆ พวกกันมองว่าจีนนั้นเป็นประเทศที่ต้องการการพัฒนาอย่างมาก

ต่อมาในยุคของนายเต็ง เสี่ยวผิง ซึ่งก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำของจีนที่มีแนวความคิดในเรื่อง การปกครองสอดคล้องกับของเหมา เจ๋อ ตุง อีกทั้งยังได้นำแนวความคิดของเหมา เจ๋อ ตุงมาประยุกต์ใช้ โดยเน้นหลักการที่ว่าต้องดำเนินเศรษฐกิจที่สามารถทำให้ประชาชนอยู่ได้ และประชาชนในสังคมจะต้องมีความอยู่ดีกินดี อนึ่งยุคของเต็ง เสี่ยวผิง นั้นใช้นโยบายเปิดประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่งมีศรีสุข อยู่ดีกินดี หรือมีวิถีที่เป็นที่คุ้นเคยกันดีก็คือ แมวจะสีอะไรก็ได้ แต่ขอให้จับหนูได้ก็พอ ดังนั้น ในยุคนี้ จีนจึง บุกเบิกขยายเศรษฐกิจในหลายด้าน นอกจากนี้ เต็ง เสี่ยวผิง ยังได้วางหลักเกณฑ์ของผู้ที่จะมาดำรง ตำแหน่งผู้นำของจีนในอนาคตไว้ว่า ผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ในรุ่นต่อไปนั้นจะต้องมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ เพื่อให้จีนนั้นปรับเปลี่ยนความเจริญไปตามสังคมโลก จะต้องเป็นนักปฏิวัติ และจะต้องมีความรอบรู้ทุกด้าน

วิสัยทัศน์ของเต็งเสี่ยวผิง คือ การขึ้นนำประเทศให้ทันสมัยเพื่อก้าวหน้าไปสู่ความ เจริญรุ่งเรืองของประชาชาติจีน หมายถึง การปลดปล่อยความคิด ใช้ในการปฏิบัติเครื่องวัดความถูกต้อง ของสังคมนิยม มองว่าสังคมจีนเป็นสังคมนิยมขั้นปฐม ที่มีลักษณะเฉพาะของตน มีภารกิจในการสร้างสรรค์ สังคมนิยม คือ การปลดปล่อยกำลังผลิต รวมไปถึงการรวมเกาะฮ่องกง มาเก๊า และได้หวนเข้ากับ แผ่นดินใหญ่ โดยใช้หลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” หมายถึงมีเพียงจีนประเทศเดียว แต่มีระบบ เศรษฐกิจและการปกครอง 2 แบบ คือ ระบอบคอมมิวนิสต์สำหรับจีน ระบอบประชาธิปไตยและทุนนิยมเสรี สำหรับฮ่องกงและมาเก๊า ทั้งยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ การสร้างสังคมจีนให้บรรลุเป้าหมายสังคมที่ ประชาชนอยู่ดีกินดีไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 : ค.ศ. 1980 – 1990 ผลผลิตมวลรวมของประชาชาติใน ค.ศ. 1990 จะต้องเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าของผลผลิตมวลรวมของประชาชาติในปี ค.ศ. 1980 เพื่อบรรลุเป้าหมายสังคมที่ประชาชนอยู่อย่างกินอิ่ม

ขั้นตอนที่ 2 : ค.ศ. 1991 – 2000 ผลผลิตมวลรวมของประชาชาติในสิ้นทศวรรษที่ 20 จะต้องเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าของผลผลิตมวลรวมของประชาชาติในปี ค.ศ. 1990 เพื่อบรรลุเป้าหมายที่สังคมพออยู่พอกินไม่ขัดสน

ขั้นตอนที่ 3 : ค.ศ. 2001 - 2010 รายได้เฉลี่ยของประชากรจีนอยู่ในระดับเดียวกับรายได้ของประชากรในประเทศที่พัฒนาถึงระดับกลางแล้วเฉลี่ย 2,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อคนต่อปี เป็นสังคมที่ประชาชนอยู่ดีกินดีและบรรลุสังคมนิยมแบบทันสมัย

หูจิ่นเทา นั้นเป็นบุคคลที่เพิ่งเสี้ยวผิงเป็นผู้คัดเลือกเพื่อให้สืบทอดตำแหน่งผู้นำประเทศในสมัยที่เจียงเจ๋อหมิงเป็นผู้นำประเทศในขณะนั้น โดยตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เพิ่งเสี้ยวผิงได้กำหนดไว้มี 4 ด้าน คือ

1. ต้องเป็นนักปฏิวัติ
2. ต้องมีอายุน้อย
3. ต้องเป็นผู้รอบรู้
4. ต้องมีความเป็นมืออาชีพ

ทั้งนี้ หูจิ่นเทา ได้ก้าวเข้ามาดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ทางการเมืองของจีน โดยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหนึ่งในคณะกรรมการกลางไปลิตชูโร ที่เป็นหนึ่งในตำแหน่งบุคคลสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ ในการกำหนดกรอบนโยบายของประเทศ และเข้ารับตำแหน่งเป็นรองประธานาธิบดีและเป็นประธานาธิบดีในเวลาต่อมาในปี ค.ศ. 2004 ในช่วงที่หูจิ่นเทา บริหารประเทศอำนาจทั้งหมดอยู่ในมือของหูจิ่นเทา โดยหูจิ่นเทา ดำรงตำแหน่งทั้งเป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ เป็นประธานกรรมการกลางทหารด้วย

ด้านการต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นยึดหลัก 3T ที่ไม่ควรพูดถึงนั่นคือ Taiwan, Tibet, Tian'anmen

ประเทศจีนยึดมั่นใน “ปฏิญญามั่นคง” หรือ “หลักปรัชญาสี่ล” เป็นหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยหลักปรัชญาสี่ลนี้มาจากคำปราศรัยของนายโจว เอิน ไหล อดีตนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างประเทศคนแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีนในการประชุมเอเชีย – แอฟริกา ครั้งแรกที่ปักกิ่ง ประเทศอินโดนีเซียในปี 1955 ว่า “ประเทศจีนถือหลักปรัชญาสี่ลแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเป็นพื้นฐานในการสถาปนาความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศในเอเชียและแอฟริกา ประชาชนจีนไม่ต้องการทำสงครามกับประเทศอื่น และเต็มใจที่จะยุติการพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติวิธี รัฐบาลจีนยินดีจะนั่งลงเจรจาปัญหา

การผ่อนคลายความตึงเครียดในตะวันออกไกล รวมทั้งปัญหาการผ่อนคลายความตึงเครียดในเขตไต้หวัน กับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา” ซึ่งเป็นการสะท้อนท่าทีหรือส่งสัญญาณให้โลกรู้ว่าจีนไม่ต้องการเป็นศัตรูกับใคร และจีนพร้อมเป็นมิตรกับทุกประเทศ

อิทธิพลทางวัฒนธรรมของจีน มีผลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของจีนที่เห็นได้ ชัดเจนคือ จีนยกย่องจักรพรรดิที่สามารถแผ่ขยายอำนาจ สร้างความเป็นปึกแผ่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึง เป็นเหตุผลประการหนึ่งที่อธิบายว่าทำไมผู้นำจีนจึงต้องครอบครองทิเบตให้จงได้ ทำไมไต้หวันจึงแยกตัว ออกเป็นประเทศเอกราชไม่ได้ นอกจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมแล้ว เหตุผลทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาก็มีผล ต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของจีนเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศมหาอำนาจ จีน – สหรัฐอเมริกา

นับจากช่วงทศวรรษ 1980 จีนเกิดความขัดแย้งกับโซเวียต จึงทำให้จีนหันไปสร้าง ความสัมพันธ์ไมตรีกับอเมริกาเพื่อช่วยคานอำนาจและป้องกันการรุกรานของโซเวียต ส่วนด้านอเมริกาเองก็ ได้มีความเห็นว่าต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับจีนเช่นกัน เนื่องจากมองเห็นผลประโยชน์ที่จะทำให้จีนช่วยเหลือใน เรื่องของการถอนกำลังทหารออกจากสงครามเวียดนาม ดังนั้นในปี 1971 จีนได้ใช้กลยุทธ์ “การทูตปิงปอง” เชิญนักกีฬาปิงปองสหรัฐฯ มาแข่งขันในประเทศจีน ควบคู่กับการอนุญาตให้สื่อมวลชนได้เข้าไปทำข่าวเป็น ครั้งแรก เพื่อประกาศให้ชาวโลกรู้ว่าความสงบเรียบร้อยได้กลับคืนสู่ประเทศจีนแล้ว จากนั้นได้มีการลงนาม ร่วมกันในแถลงการณ์เซี่ยงไฮ้ (Shanghai Communiqué) สถาปนาความสัมพันธ์ต่อกัน โดยจีนได้เสนอ เงื่อนไข 3 ประการ คือ

1. อเมริกาต้องยอมรับในนโยบายจีนเดียว (One China Policy)
2. สหรัฐต้องถอนทหารและตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับไต้หวัน
3. ถอนสนธิสัญญาความมั่นคงต่าง ๆ กับไต้หวันออกไป

อย่างไรก็ดี ความแตกต่างทางด้านโครงสร้างอำนาจทางการเมืองและแนวนโยบายการ ต่างประเทศของอเมริกากับจีน ตลอดจนทัศนคติที่ไม่ดีของแต่ละฝ่าย คือ คนส่วนใหญ่ในอเมริการวมทั้ง นักการเมืองอเมริกาดังมองจีนในแง่ร้าย สื่อมวลชนก็นิยมเผยแพร่ข่าวทางลบเกี่ยวกับจีน ในส่วนคนจีนเอง นั้น ก็มองภาพลักษณ์ของอเมริกาว่าใช้อำนาจบาตรใหญ่ครอบครองโลก จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอเมริกาไม่ค่อยราบรื่นนัก อาทิเช่น ในช่วงรัฐบาลประธานาธิบดีคลินตันได้สร้าง ความไม่พอใจแก่รัฐบาลจีนอย่างมาก ในกรณีที่ยอมออกวีซ่าให้กับประธานาธิบดีหลี่เติงฮุย ของไต้หวัน เพื่อ ไปรับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยคอร์เนล โดยจีนได้ตอบโต้อย่างรุนแรงด้วยการ ช้อมรบนานาชาติ เพื่อเป็นการข่มขู่และสร้างความตึงเครียดให้สหรัฐฯ และในสมัยรัฐบาลของประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช ได้สร้างความไม่พอใจให้จีนอีกครั้ง เมื่อเครื่องบินสอดแนมของสหรัฐฯ ได้บินผ่านช่อง แคบไต้หวันแล้วเกิดชนกับเครื่องบินขับไล่ของจีนทำให้เครื่องบินจีนตก และเครื่องบินสหรัฐฯ ต้องลงจอดที่ เกาะไหหลำ โดยครั้งนั้นจีนยอมปล่อยตัวนักบินสหรัฐฯ หลังจากที่ถูกขังไว้ 11 วัน โดยจีนได้ยื่นข้อเสนอต่อ

สหรัฐฯ ให้คำมั่นว่า จะไม่ส่งเครื่องบินมาตีความลับในจีนอีก แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ 911 รูปแบบและนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐฯก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งนี้เพราะต้องการความร่วมมือกับทั่วโลกเพื่อต่อต้านลัทธิก่อการร้ายและเห็นว่าจีนเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาค อย่างไรก็ตามปัญหาที่ค้างคาใจในทางการเมืองระหว่างสหรัฐฯกับจีน คือ ปัญหาสิทธิมนุษยชน เช่น วิกฤติการณ์เทียนอันเหมิน ปัญหาทิเบต ปัญหาชาติพันธุ์ซินเจียงอุยกูร์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามล่าสุดจากการพบปะกันที่กรุงลอนดอนระหว่างประธานาธิบดีหูจิ่นเทา และประธานาธิบดีโอบามา ทั้งสองต่างมีความเห็นตรงกัน เกี่ยวกับการร่วมมือกันใช้ความพยายามเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสองประเทศอย่างเข้มแข็งในศตวรรษที่ 21

จีน - ญี่ปุ่น มีปัญหาขัดแย้งกันมาตั้งแต่ครั้งประวัติศาสตร์ ตั้งแต่เหตุการณ์ญี่ปุ่นรุกรานจีนและยึดครองจีนอยู่จนถึง 8 ปี ญี่ปุ่นได้สร้างความโหดร้ายต่อชาวจีนด้วยการใช้อาวุธเคมีสังหารหมู่ชาวจีนมากถึง 300,000 คน ทารุณกรรมและข่มขืนและทำลายศักดิ์ศรีความเป็นคนของคนจีน (Rape of Nanking) ในกรณีนี้ญี่ปุ่นไม่เคยกล่าวคำ “ขอโทษ” เพียงแต่เอ่ยคำว่าสำนึกผิด (Remorse) หรือคำว่าเสียใจ (Peplore) เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการที่จีนคัดค้านการขอเข้าเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติของญี่ปุ่น โดยประธานาธิบดีหูจิ่นเทา ได้ประกาศอย่างชัดเจนว่า เมื่อครั้งประชุมที่กรุงนิวเดลีว่า “มีแต่ประเทศที่รู้จักเคารพความจริงในประวัติศาสตร์และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเท่านั้น ที่จะสามารถชนะใจประชาชน จนได้รับความไว้วางใจให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบที่สูงขึ้นต่อประชาคมนานาชาติได้”

แนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างจีน - ญี่ปุ่น เป็นเรื่องที่คาดเดาได้ยาก เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์อาจออกมาในรูปของความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นซึ่งมาพร้อมกับการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้นเพื่อสร้างอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียร่วมกันในด้านเศรษฐกิจก็เป็นได้ หรือการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น ส่งผลต่อความหวาดระแวงและความตึงเครียดระหว่างกันจนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในอนาคตก็เป็นได้

จีน - รัสเซีย ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับรัสเซียนั้นมีปัญหากันในเรื่องของอุดมการณ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายลงในปี ค.ศ. 1991 จนกลายเป็นสหพันธรัฐรัสเซีย ผู้นำที่ผ่านมามีไม่ว่าจะเป็นบอริส เยลซิน วลาดิมีร์ ปูติน และผู้นำคนปัจจุบันคือ ดมิตรี เมดเวเดฟ ก็ยังคงสร้างความสัมพันธ์อันดีกับจีนอยู่เสมอ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับรัสเซียในศตวรรษที่ 21 นี้ จึงอยู่บนพื้นฐานของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกันและบนรากฐานของ “สนธิสัญญาความร่วมมือฉันมิตรระหว่างจีนกับรัสเซีย” วางอยู่บนผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่ายและเป็นไปตามกระแสโลกด้วย

จีน - ไทย ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยนั้นมีเอกสารทางประวัติศาสตร์ได้ระบุไว้ว่า ได้เริ่มการส่งเครื่องบรรณาการระหว่างกันตั้งแต่สมัยสุโขทัยเรื่อยมา จนถึงสมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ อย่างไรก็ตามก็มีเอกสารบันทึกกลับเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การทูตจีน - ไทย ยุคใดคนหนึ่งได้กล่าวว่า ในระหว่างที่มีการต่อต้านคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ตระหนักถึงความสำคัญ

ที่ว่าไทยจะทำตัวเป็นศัตรูกับจีนต่อไปไม่ได้ จึงได้ส่งพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ (กรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปร่วมประชุมที่ปักกิ่งและได้พูดคุยกับนายกรัฐมนตรีโจว เอินไหล และในที่สุดก็ได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ในสมัยหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ในปี ค.ศ. 2518

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ไทยและจีนมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น คือ

1. การเสด็จเยือนจีนของพระบรมวงศานุวงศ์ไทย โดยเฉพาะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เสด็จเยือนจีนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการรวม 20 กว่าครั้ง ซึ่งภาพที่สะท้อนออกมาคือ คนไทยจะรู้สึกซาบซึ้งในความเป็นมิตรของฝ่ายเจ้าภาพจีนที่ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีต่อการเยือนของพระบรมวงศานุวงศ์ไทยที่คนไทยทุกคนรู้สึกเกิดทุนร่วมกัน

2. คนจีนและคนไทยเคารพ “ภูมิปัญญา” ของกันและกันและไม่มีความคิดทางด้าน “การเป็นจักรวรรดินิยม” เหมือนชาวตะวันตก ดังนั้น ในประเด็นปัญหาภายในประเทศ เจ้าของประเทศต้องรู้ดีที่สุดและสามารถแก้ไขได้ถูกต้องกว่า โดยจีนยึดมั่นมาตลอดในเรื่องการไม่แทรกแซงกิจการภายใน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทั้งจีนและไทยไม่เคยประณามซึ่งกันและกันเกี่ยวกับประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือประเด็นไต้หวัน ทิเบต ฮองกง มาเก๊า จีนเกียง

3. มิตรน้ำใจที่ดีต่อกันในยามที่ประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ โดยจีนให้ความช่วยเหลือเศรษฐกิจไทยทั้งที่ผ่าน International Monetary Fund (IMF) และแบบทวิภาคี รวมทั้งในช่วงที่ไทยเกิดมหันตภัยสึนามิ ไทยก็ได้รับความช่วยเหลือจากจีน และตอนที่จีนประสบอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 1998 และเหตุการณ์แผ่นดินไหวในมณฑลเสฉวน ไทยก็ได้ให้ความช่วยเหลือเงินเช่นเดียวกัน ดังคำกล่าวของอดีตประธานาธิบดี นายเติ้ง เสี่ยว ผิง ที่ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยนั้น เป็นตัวอย่างความสัมพันธ์อันดีของประเทศที่มีระบบสังคมนิยมที่ต่างกัน หรือจะเป็นดังคำกล่าวที่ว่า “จีนกับไทยไม่ใช่อื่นไกลพี่น้องกัน”

ความสัมพันธ์กันไต้หวันและฮ่องกงนั้น ในอดีตที่ผ่านมาไต้หวันเคยเป็นเมืองขึ้นญี่ปุ่นอยู่ถึง 50 ปี จนกระทั่งเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้ประกาศยอมจำนนมอบไต้หวันคืนให้จีน หลังจากที่ได้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวันเองได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จะเห็นได้จากที่นายหม่า อิง จิว เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีไต้หวัน ก็ได้มีนโยบายกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับจีนแผ่นดินใหญ่มากขึ้น สนับสนุนให้มีการเปิดเส้นทางการบินตรงปกติระหว่างวัน 36 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ ซึ่งข้อตกลงนี้ถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากทำให้เห็นถึงบรรยากาศความเป็นปฏิปักษ์ต่อกันระหว่างจีนกับไต้หวันผ่อนคลายลง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันจีนกำลังผงาดขึ้นมาและเป็นที่น่าจับตามองของประเทศต่าง ๆ ในเรื่องของอนาคตที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างจีนกับผู้นำประเทศญี่ปุ่นคนใหม่ว่าจะมีแนวโน้มไปในทางใด ซึ่งเป็นเรื่องที่เราทุกคนควรให้ความสนใจในฐานะความเป็นประชาชนของประชาคมอาเซียนมากกว่าในมุมมองของการเป็นเพียงประชาชนของประเทศไทยเท่านั้น

สำหรับประเด็นฮ่องกงนั้น เป็นที่ทราบกันดีว่าได้เคยตกเป็นเมืองขึ้นของสหราชอาณาจักร ในสมัยที่พ่ายแพ้สงครามฝิ่นถึง 2 ครั้ง จนต่อมาอังกฤษบังคับให้จีนลงนามในสนธิสัญญานานกิง มีสาระสำคัญคือ จีนยินยอมมอบเกาะฮ่องกงให้แก่อังกฤษ โดยมีสัญญาเช่านานถึง 99 ปี จนในที่สุด ฮ่องกง ได้กลับมายุ่งภายใต้อำนาจอธิปไตยของจีนในวันที่ 1 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 1997

ประเด็นทางเศรษฐกิจของจีนในปัจจุบัน

หลังจากเหตุการณ์วิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 จีนได้รับการยอมรับจากนานาชาติว่าเป็นผู้ที่ช่วยพยุงให้ภูมิภาคเอเชียฟื้นจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจขึ้นมาได้ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจจีนยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องภายใต้ต้นนโยบายการปฏิรูปและการเปิดประเทศที่ดำเนินมาตั้งแต่ปี 2521 รัฐบาลจีนมีเป้าหมายที่จะเน้นผลผลิตทางการเกษตรให้พอเพียงสำหรับการบริโภคภายในประเทศ โดยการเน้นพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงเพื่อยกระดับการผลิตและการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันด้วย นโยบายสำคัญด้านเศรษฐกิจของจีนมีรายละเอียดดังนี้คือ ยึดมั่นการกระตุ้นอุปสงค์ของตลาดภายในประเทศต่อไป ดำเนินนโยบายการคลังในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง เพื่อยึดเป็นยุทธศาสตร์ระยะยาวของประเทศ รวมทั้งการรักษาเสถียรภาพของค่าเงินหยวน เร่งปรับโครงสร้างด้านการเกษตร การปฏิรูปชนบท และการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร เร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในเชิงยุทธศาสตร์ โดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีแกวิสาหกิจจีน พัฒนาด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคคล และใช้โอกาสที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก World Trade Organization (WTO) ขยายการติดต่อและร่วมมือกับต่างประเทศมากขึ้น สร้างความเป็นเอกภาพการบริหารงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใส โดยจะยกระดับการทำงานให้สอดคล้องกับหลักการสากล รวมทั้งการฝึกฝนอบรมบุคลากรที่เชี่ยวชาญในกฎหมายและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

พัฒนาภาคตะวันตกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างการพัฒนาและมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชน ทางภาคตะวันออกและตะวันตก พัฒนาวិทยาศาสตร์เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมไฮเทค เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพิ่มมูลค่าของสินค้า จีนมีนโยบายเปิดกว้างด้านตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสในการลงทุนที่มีมูลค่าสูงให้แก่นักลงทุนต่างชาติ ขณะเดียวกันจะช่วยระดมทุนใหม่ ๆ และสร้างความชำนาญให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ และให้เกิดการกระตุ้นให้เกิดแรงซื้อขายในตลาดหุ้น นอกจากนี้ รัฐบาลจีนดำเนินนโยบายเศรษฐกิจด้วยการตั้งกำแพงภาษีสินค้านำเข้าไว้ในระดับที่สูงมากเพื่อหยุดยั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วมากจนทำให้ประชาชนจีนมีพฤติกรรมการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อ นิยมอุดหนุนสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ รวมทั้งจีนได้ชะลอการเติบโตทางเศรษฐกิจ ให้มีอัตราเติบโตที่อยู่ร้อยละ 8 เท่านั้น และใช้นโยบายการเงินแบบหดตัว ขึ้นภาษีดอกเบี้ยเพื่อทำให้ค่าเงินหยวนแข็งค่าขึ้น ใช้ระบบตะกร้าเงิน เข้มงวดการปล่อยสินเชื่อ ปรับโครงสร้างภาษีธุรกิจ โดยให้ชาวต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุนในจีนได้โดยเสียภาษีในอัตราที่ต่ำ

บทบาทเงินหยวนในเวทีโลก ปัจจุบันจีนมีทุนสำรองเงินตราต่างประเทศจำนวนมากที่สุดถึง 2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ อีกทั้งยังเป็นประเทศค้าขายรายใหญ่ของโลก ซึ่งมีการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดถึงร้อยละ 12 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ รวมทั้งมีปริมาณเงินเกินดุลอยู่ถึง 5 แสนล้านเหรียญ อย่างไรก็ตาม

ตามประเทศที่ทำการค้าระหว่างประเทศ พวกเขารวบรวมเงินให้เงินปล่อยค่าเงินหยวนให้ลอยตัวเสียก่อนเพื่อให้สอดคล้องกับระบบสากลของโลก อย่างไรก็ตาม จีนเองก็ต้องการให้เงินหยวนเข้าไปมีบทบาททางด้าน การค้าระหว่างประเทศด้วยเช่นเดียวกันจึงได้พยายามหาแนวร่วมจากรัสเซียและบราซิล อีกทั้งได้เริ่มใช้เงิน หยวนในการค้าขายกับฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้แล้ว

ผู้นำจีนในอนาคต ในปี พ.ศ. 2555 นายหูจิ่นเทา ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของจีนจะต้อง ลงจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานคณะกรรมการทหาร ประธานโปลิตบูโร และ ประธานาธิบดีนั้น ได้มีการคาดการณ์ไว้ว่าผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีจีนคนต่อไปมี 2 คน คือ

1. นายหลี่เค่อเฉียง (ดร.) ซึ่งเป็นคนเกิดบ้านเดียวกับหูจิ่นเทาที่มณฑลอันฮุย จบ การศึกษาปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง เคยผ่านงานการเป็นผู้ว่าการมณฑลเหอหนานมาก่อน จากนั้นมารับตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรคประจำมณฑลเหลียวนิง มีฐานการเมืองเพราะมีเครือข่ายกับ ยูวชนพรรคคอมมิวนิสต์จีนเช่นเดียวกับประธานาธิบดีหูจิ่นเทา

2. นายสีจิ้นผิง (ดร.) เป็นคนของอดีตประธานาธิบดีหูจิ่นเทา ด้านการศึกษา จบนิติศาสตร์ บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์ และปริญญาเอกทางด้านเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเดียวกัน เคยผ่านงานด้านการบริหารที่มณฑลเจ้อเจียง ซึ่งเป็นมณฑลที่ร่ำรวยมั่นคงทาง ตะวันออกของประเทศ เมื่อผลงานการบริหารเป็นที่ประจักษ์ จึงได้ขึ้นเป็นเลขาธิการพรรคที่เซี่ยงไฮ้ นอกจากการเป็นลูกหลานของพรรคคอมมิวนิสต์ในยุคก่อตั้งแล้ว ดร.สีจิ้นผิง ยังมีชื่อเสียงจากความเก่งกล้า สามารถในการปฏิรูปเศรษฐกิจอีกด้วย ทั้งนี้ นายสีจิ้นผิง เป็นลูกของนายฉีจ้งซุน ผู้ซึ่งเป็นคนสำคัญของ พรรคคอมมิวนิสต์ในยุคเดินทัพทางไกลกันเหมาเจ๋อตง

เป็นที่สังเกตว่าปัจจุบันผู้นำจีนและคณะผู้บริหารประเทศล้วนแต่เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปริญญาเอกทั้งสิ้น และจบจากมหาวิทยาลัยชั้นนำของจีน ได้แก่ มหาวิทยาลัยชิงหัว มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ซึ่ง สาขาที่จบส่วนใหญ่คือ ด้านวิศวกรรมศาสตร์

ภาษาจีนในเวทีโลก

จากการที่ปัจจุบันเป็นภาษาที่ได้รับความนิยมก็เพราะเหตุผลทางการค้า อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภาษาจีนเป็นภาษาหนึ่งที่มีผู้คนที่ใช้มากที่สุดในโลก ตลอดจนมีบทบาทสำคัญต่อ วิวัฒนาการของมนุษยชาติและอารยธรรมของผู้คนในซีกโลกต่าง ๆ อีกทั้งจากการที่จีนนั้นประสบความสำเร็จในการพัฒนา และขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรม ในเวทีโลกสูงขึ้น เรื่อย ๆ ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเข้ามามีบทบาทต่อภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และต่อภูมิภาคอื่นของ โลก สำหรับประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่าภาษาจีนกลางได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ ผ่านมาเนื่องจากภาษาจีนกลางได้เข้ามามีบทบาทต่อตลาดแรงงานของไทยในทุกๆระดับ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง ของธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การติดต่อทำธุรกิจค้าขาย หรือการร่วมทุนกับนักธุรกิจชาวจีนทั้งจาก

แผ่นดินใหญ่ ได้หวั่น ฮองกง หรือสิงคโปร์ ที่มีอัตราส่วนทางการทำธุรกิจเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ในการใช้ภาษาจีนกลางเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามสถานการณ์โดยรวมของการเรียนการสอนภาษาจีนกลางในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก เนื่องจากมีเหตุปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ การขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ การขาดหลักสูตร และนโยบายในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่ชัดเจนเพียงพอ รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวกับความพร้อมของตัวผู้เรียนเอง

อนึ่ง มีการกล่าวกันว่า “ภาษาจีนเป็นภาษาอนาคต” เพราะทุกคนต่างตระหนักดีว่า การที่รู้ภาษาจีนอีกภาษาหนึ่งย่อมเป็นการสร้างข้อได้เปรียบให้กับตนเองและถือเป็นการสร้างโอกาสในการคบค้าสมาคมในวงกว้างมากขึ้น

ในตอนท้ายของรายงานข่าวจีนในโลกปัจจุบัน นายพรชัย น้อยบ้านไฉ่ ได้กล่าวขอบคุณผู้รายงานทุกคนที่ทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นภาพของจีนในโลกปัจจุบันให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังได้ให้ความรู้ที่จีนมีสิ่งที่น่าสนใจหลายด้าน อาทิเช่น ในด้านประวัติศาสตร์ ด้านคุณธรรม ด้านการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำจีน

นางสาวกัญญาณัฐ ศิริวงศ์
นายเรวัต วรรณนุรักษ์
นายปิยะชาติ ชื่นจิต
ผู้จัดทำบันทึกสรุปรายงาน